

Utesvenska

Utomhuspedagogik
för årskurs 2–3

Författare: Malin Gustavsson och Skolplus
Illustrationer: Ted Johansson och Skolplus

Utesvenska

Förord

Att inhämta kunskap ute i det fria ger många vinster. När vi lär i rörelse aktiveras alla sinnen, vilket kan bidra till att kunskaperna befästs bättre. När vi arbetar i uteklassrummet övar vi samtidigt på ett naturligt sätt olika sociala färdigheter och samarbetar i större utsträckning. Det är dessutom bra för hälsan att vi rör på oss och får frisk luft. Genom att vistas utomhus lär vi oss också på ett självklart sätt att uppskatta och vara rädda om naturen.

I detta material har jag samlat mina bästa övningar och tips för att du på ett enkelt och roligt sätt ska kunna ge dig ut med din klass. Jag har genom åren inspirerats av både kollegor och litteratur och hoppas att du ska få lika stor användning av dessa övningar som jag har haft. I materialet kommer dina elever att få följa Rävén och Grävlingen på olika spännande uppdrag, med fokus på ämnet svenska.

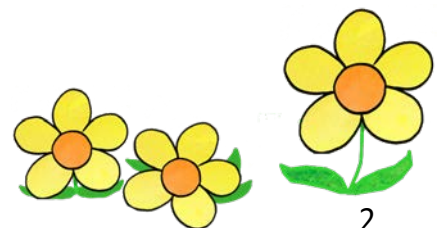
Vi ses i uteklassrummet!

Malin Gustavsson

I serien ingår:

Utomhuspedagogik för förskoleklass och årskurs 1

Utomhuspedagogik för årskurs 2–3

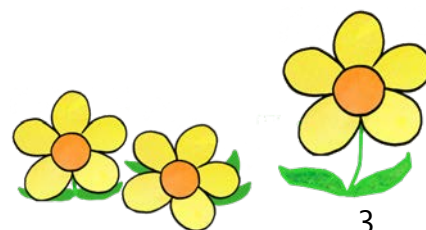

Innehåll

Häftet innehåller tio övningar, var och en med en elevinstruktion och en instruktion till läraren.

Upplägg när ni lär utomhus	4–5
Klassens utekompisar	6
Vad händer? Hitta på meningar	7–8
Hitta motsatser Motsatsord	9–10
Lika fast olika Synonymer	11–12
Skattjakt Sammansatta ord	13–14
Grävlingens vykort Skiljetecken	15–16
Leta och beskriv Substantiv, verb och adjektiv	17–18
Lyssna och stava rätt Dubbelteckning	19–20
Berätta med Grävlingen Berättande text	21–22
Mitt träd Faktatext	23–24
Steg för steg Muntliga instruktioner	25–26

Bilagor

Upplägg när ni lär utomhus

Samtliga övningar har en tydlig struktur med ett gemensamt grundupplägg som lätt kan anpassas och varieras efter klassens behov. Lärarinstruktionerna är till för dig när du förbereder och planerar lektionen. Elevinstruktionerna och tillhörande bilagor tar du med dig ut som stöd och arbetsmaterial för eleverna.

Börja med att välja en plats för ert uteklassrum. Då slipper ni lägga tid och energi på att hitta en ny plats varje gång. I ett eget uteklassrum kommer eleverna att känna igen sig och får därmed lättare att fokusera på övningarna.

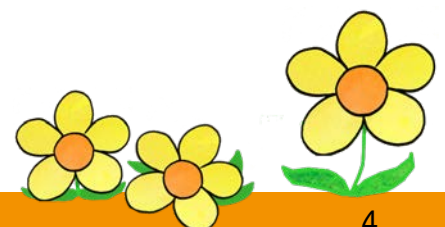
Grundupplägg för alla övningar

Läs igenom lärarinstruktionen till den övning du valt. Skriv ut och förbered eventuella bilagor. OBS! Alla bilagor ska skrivas ut enkelsidigt.

- 1 När ni kommit till uteklassrummet börjar ni alltid med att samlas i en ring för att gå igenom lektionens mål och övningar. I ringen ser och hör alla bra.

Till varje övning finns en elevinstruktion med bild och en kortfattad förklarande text riktad till eleverna. Denna kan skrivas ut i A3-format och lamineras för att visas upp för klassen vid genomgång av en ny övning. (Se separat fil för utskrift i A3-format.) Skylten kan sättas upp så att eleverna även kan se och läsa på egen hand.

- 2 Det är smidigt att alltid ha samma lärkompisar utomhus. Då kan alla snabbt komma igång eftersom de redan vet vilka de ska arbeta med. Förbered gärna med att ha bestämda utepar och mindre utegrupper om fyra elever (se sidan 6).
- 3 Återsamlas i ring och avsluta övningen utifrån instruktionen för respektive övning eller enligt nedanstående förslag.
  - Använd några elevers/pars/gruppers arbete som bra exempel (se till att inte alltid välja samma elever). Låt gärna eleverna förklara hur de tänkte.
  - Ställ utmanande frågor till eleverna: "Hur tänkte ni då?", "Vad tror ni händer om ...?"
  - Återkoppla alltid till målet med övningen när ni avslutar, t.ex. att lära sig sammansatta ord, ordklasser osv.

Delaktighet

Att alla elever får vara med och känna sig delaktiga är viktigt för motivation och inläring samt för elevernas och gruppens sociala utveckling. Man kan arbeta på många sätt för att säkerställa elevers delaktighet, men utgångspunkten bör alltid vara den specifika gruppens förutsättningar.

Sammanställningen av elevernas utegrupper kan vara det första viktiga steget mot lyckade grupparbeten. Vi rekommenderar (som tidigare nämnts) att redan i förväg planera elevgrupper i olika storlekar.

Det är bra att kontinuerligt träna eleverna på och påminna dem om att ge varandra positiv återkoppling.

Inför grupparbete kan man avtala med eleverna om att få en utmärkelse, till exempel en "guldkotte" (bilaga 10), om de varit extra duktiga på att samarbeta och skapa delaktighet. Viktigt är att alla i klassen vet *hur* de ska arbeta för att gruppen ska få utmärkelsen. Till exempel:

- Se till att alla i gruppen får positiv återkoppling.
- Se till att alla i gruppen får vara med och berätta vad gruppen kommit fram till. (Det känns ofta lättare och tryggare att återge gruppens svar än att återge sitt eget. Därmed skapas möjlighet att stärka eleverna i att våga synas och höras.)

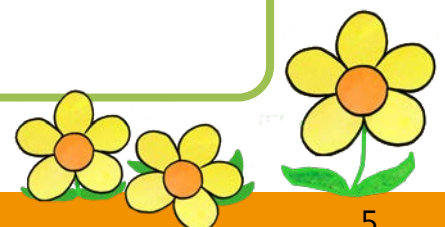
Det är inte alltid så enkelt att arbeta tillsammans. Samarbete är något man måste öva på. En viktig del i detta är att stärka vi-känslan i gruppen, vilket man kan göra genom olika värdegrundsövningar/gruppstärkande övningar. Bra samarbete tar tid!

Att ha med till uteklassrummet:

- blyertspennor och suddgummin
- skrivpapper
- miniwhiteboards (eller laminerade vita papper) och whiteboardpennor
- elevinstruktion och tillhörande bilagor
- koner (kan i många fall ersättas med stenar eller annat material som redan finns naturligt i ert uteklassrum)
- kläder efter väder

Ur hållbarhetsperspektiv kan det vara bra med ett gemensamt "uteskåp" med **en** uppsättning av material för varje övning. Materialet kan då användas av flera klasser.

Klassens utekompisar

Utepar

1	6	11
2	7	12
3	8	13
4	9	14
5	10	15

Utegrupper (4 elever/grupp)

1	5
2	6
3	7
4	8

Vad händer?

Hitta på meningar

Grävlingen har samlat bilder i en låda.

Hjälp henne att hitta på meningar som passar till bilderna.

Skriv minst en passande mening till varje bild ni väljer.

Lägg tillbaka bilden när ni har skrivit klart och hämta en ny som ni skriver en mening till.

Samarbete i gruppen och skriv så många meningar ni hinner.

Vad händer?

Du behöver

- **Elevinstruktion**, som laminerad skylt i storlek A3 (eller A4).
- **Händelsebilder** (bilaga 1), laminerade och utklippta. Fler bilder finns att hämta i *Utesvenska för förskoleklass och årskurs 1* (bilaga 5).
- En **miniwhiteboard** och en **whiteboardpenna** per grupp.

Gör så här

Förberedelse: Lägg de laminerade bilderna i en låda.

Repetera med eleverna vad som är viktigt att tänka på när man skriver en mening: stor bokstav i början, mellanrum (mellan orden) och skiljetecken i slutet.

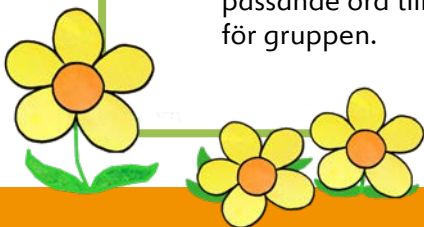
Dela in eleverna i grupper, förslagsvis fyra elever per grupp. Låt grupperna stå i en ring runt lådan. Förklara, med hjälp av elevinstruktionen, vad eleverna ska göra. Berätta hur länge övningen ska pågå, till exempel 10 minuter eller tills alla elever i grupperna hunnit skriva eller berätta.

Markera med en signal att övningen börjar. Låt en elev i varje grupp hämta en bild ur lådan. Gruppen ska därefter tillsammans komma på en passande mening till bilden och skriva den på en miniwhiteboard. När de skrivit klart hämtar nästa elev i gruppen en ny bild att skriva till, och den använda bilden läggs tillbaka i lådan. Det är viktigt att alla elever får möjlighet att vara delaktiga. Ge en signal då tiden är ute.

Avsluta övningen tillsammans med att låta alla grupper presentera varsin mening. Resonera om hur man använt stor bokstav, mellanrum, skiljetecken etc.

Förslag på varianter

- De elever som vill kan skriva flera meningar till varje bild, eller en kort berättelse.
- De elever som har svårt att skriva hela meningar kan skriva några passande ord till bilden istället, eller berätta om bilden muntligt för gruppen.

Hitta motsatser

Motsatsord

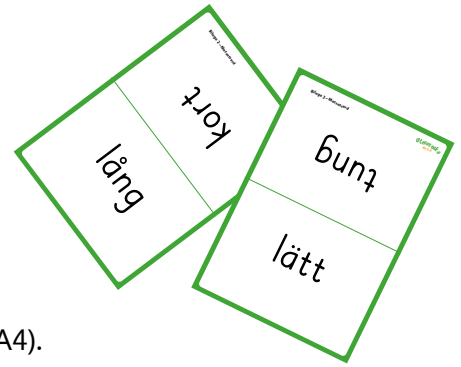

Vet ni vad **motsatsord** är?

Det är ord som betyder motsatsen till varandra, som till exempel glad och ledsen.

Läs skyltarna med motsatsord. Leta rätt på två saker som passar att lägga vid varje skylt.

Hitta motsatser

Du behöver

- **Elevinstruktion**, som laminerad skylt i storlek A3 (eller A4).
- **Motsatsord** (bilaga 2), laminerade till fem skyltar (med två ord på varje).

Gör så här

*Börja redan i klassrummet där ni tillsammans bekantar er med termen **motsatsord**. Övningsuppgifter med motsatsord finns bl.a. i Svenskaraketen (digitalt material på skolplus.se).*

Förberedelse: Gör i ordning fem stationer. Placera ut en skylt med motsatsord på varje station.

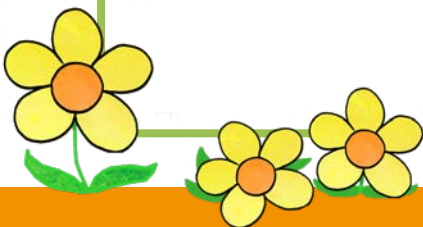
Dela in eleverna i par eller mindre grupper. Förklara, med hjälp av elevinstruktionen, vad eleverna ska göra.

Placera en eller två grupper vid varje station. Låt alla grupper samtidigt leta efter två föremål som passar till skyltens två motsatsord på den station där de befinner sig. Dessa föremål ska läggas vid respektive ord. När alla grupper hittat och lagt ner sina föremål roterar grupperna till nästa station och gör samma sak. Fortsätt tills alla grupper varit på alla stationer.

Avsluta övningen med att resonera tillsammans om motsatsorden och de föremål eleverna hittat på de fem stationerna. Kan eleverna hitta fler exempel på motsatsord?

Förslag på varianter

- Låt eleverna komma på egna motsatsord som de får dramatisera inför klassen, t.ex. snabb–långsam, glad–ledsen, fram–bak osv.

Lika fast olika

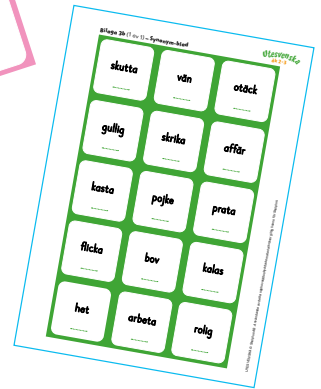
Synonymer

Grävlingen har just lärt sig att det finns ord som är olika, men som betyder samma sak. Sådana ord kallas **synonymer**.

Nu har Grävlingen rört ihop det så att hon inte längre vet vilka ord som hör ihop. Hjälp henne att hitta de ord som är synonymer.

Lika fast olika

Du behöver

- **Elevinstruktion**, som laminerad skylt i storlek A3 (eller A4).
- **Synonym-brickor**, rosa ramar (bilaga 3a), laminerade och utklippta. Gör hål i brickorna och trä igenom snören för upphängning.
- **Synonym-blad**, gröna ramar (bilaga 3b), ett blad till varje par. Obs! Detta blad ska inte klippas isär.
- **Synonym-blad FACIT**, gröna ramar (bilaga 3c).

Gör så här

*Börja redan i klassrummet där ni tillsammans bekantar er med termen **synonymer**. Övningsuppgifter med synonymer finns bl.a. i Svenskaraketen (digitalt material på skolplus.se). Låt eleverna arbeta enskilt eller i par.*

Förberedelse: Häng upp de rosa synonym-brickorna som en tipspromenadslina på skolgården eller i skogen/parken.

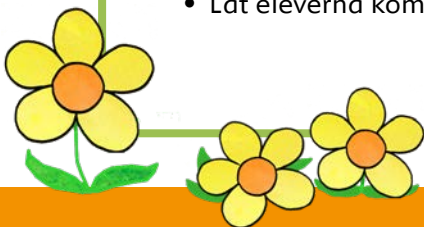
Dela upp eleverna i par och dela ut ett blad med synonymer i gröna ramar och en penna till varje par. Förklara, med hjälp av elevinstruktionen, vad eleverna ska göra. Uppmärksamma eleverna på att de ska låta de rosa synonym-brickorna hänga kvar på sina platser.

Skicka iväg paren på promenaden. Varje gång eleverna finner en synonym-bricka ska de försöka hitta ordets synonym på sitt synonym-blad. När de tror att de hittat rätt synonym ska de se efter vilken siffra som finns på brickan. Siffran ska skrivas vid rätt ord på bladet med synonymer.

Avsluta övningen med att resonera tillsammans om vilka synonymer som var lätta och vilka synonymer som var svåra.

Förslag på varianter

- Låt eleverna komma på fler synonymer tillsammans.

Skattjakt

Sammansatta ord

Grävlingen har hängt upp 20 skattkistor.

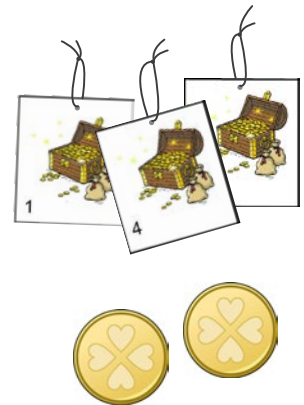
Leta efter en skattkista i taget och svara rätt på frågan som hör till. Rätt svar ger en guldpeng.

Samla alla guldpengar i en gemensam hög.
Försök få ihop så många som möjligt till klassen.

Skattjakt

Du behöver

- **Elevinstruktion**, som laminerad skylt i storlek A3 (eller A4).
- **Skattkistor**, (bilaga 4a), laminerade och utklippta till brickor. Gör hål i brickorna och trä igenom snören för upphängning.
- **Guldpengar** (bilaga 4a), laminerade och utklippta.
- **Frågor** (bilaga 4b), en omgång till varje lärare. (För att undvika köbildning är det bra med fler vuxna som kan ge eleverna frågor.)

Gör så här

Förberedelse: Häng upp brickorna med skattkistor på olika ställen vid ert uteklassrum.

Dela in eleverna i par eller grupper. Förklara, med hjälp av elevinstruktionen, vad eleverna ska göra.

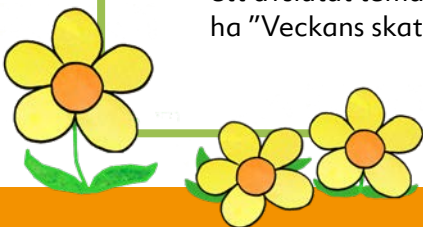
Skicka iväg eleverna för att leta efter skattkistorna. När de hittat en skattkista tar de med sig den och visar läraren vilket nummer den har. Eleverna får då höra frågan som hör till. Svarar de rätt får de en guldpeng. När de svarat på frågan (oavsett om man svarat rätt eller fel) lämnas den använda skattkistan kvar hos läraren och elevparet/gruppen får leta efter nästa.

Avsluta övningen när alla skattkistor är hittade eller efter en bestämd tid. Räkna ihop alla guldpengar. Hur många guldpengar lyckades klassen få ihop?

Den här typen av övning är bra för sammanhållningen i klassen. Eleverna arbetar tillsammans med ett gemensamt mål, att samla så många guldpengar som möjligt till klassen.

Förslag på varianter

- Hitta på egna frågor och återanvänd skattkistorna och guldpengarna. På så sätt kan ni använda materialet som en kunskapscheck efter ett avslutat temaarbete, eller så kan ni i slutet av varje skolvecka ha "Veckans skattjakt".

Grävlingens vykort

Skiljetecken

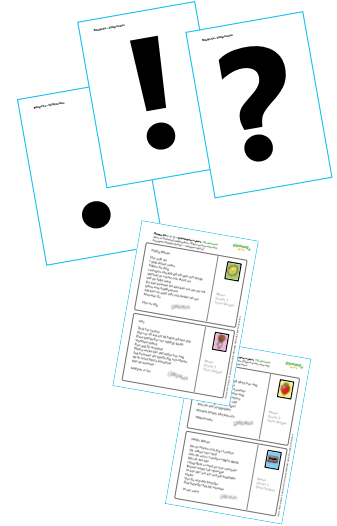
Grävlingen har skrivit några vykort till Rävén.
Nu behöver hon din hjälp med att sätta punkt,
utropstecken och frågetecken i slutet av meningarna.

Hjälp Grävlingen att hitta rätt **skiljetecken**.

Grävlingens vykort

Du behöver

- **Elevinstruktion**, som laminerad skylt i storlek A3 (eller A4).
- **Skiljetecken** (bilaga 5a), en laminerad uppsättning skyltar (punkt, utropstecken och frågetecken).
- **Grävlingens vykort** utan skiljetecken (bilaga 5b), en uppsättning per grupp. Bladen kan lamineras och återanvändas. Använd då whiteboardpennor
- **Grävlingens vykort FACIT** med skiljetecken (bilaga 5c), till läraren.
- **Koner**, en till varje grupp.

Gör så här

Här kan man med fördel ha arbetat med häftet "De stora skiljetecknen" (utskriftsmaterial i [Svenskaplus](http://Svenskaplus.se), skolplus.se) eller övningarna i "Meningsbyggnad" ([Svenskaraketen](http://Svenskaraketen.se), skolplus.se) innan man ger sig ut.

Börja med att repetera stora skiljetecken: punkt, utropstecken och frågetecken. När använder man vilket tecken och varför?

Dela in eleverna i mindre grupper. Förklara, med hjälp av elevinstruktionen, vad eleverna ska göra.

Sätt upp de tre skyltarna med skiljetecken på träd (med häftstift eller snöre), några meter ifrån varandra.

Placera ut en kon per grupp med någon meters mellanrum. Se till att det är lagom springavstånd och lika långt för alla grupper till de tre skyltarna.

Instruera grupperna att ställa upp sig vid varsin kon. Dela ut ett eller två blad med vykort till varje grupp. Läraren läser sedan en mening i taget högt från sitt facit medan eleverna läser samma mening på sina papper. Nu ska gruppen tillsammans avgöra vilket skiljetecken som saknas.

På signal från läraren ska en elev från varje grupp ställa sig vid det skiljetecken de tror är rätt. När alla grupper har valt tecken och ställt sig vid en skylt, avslöjar läraren vilket/vilka tecken som passar. Ibland finns flera rätta svar. Resonera då om detta. Eleverna går sedan tillbaka till sina grupper. Gör om samma sak med nästa mening osv. Se till att alla elever får vara delaktiga och att de turas om att springa.

Avsluta övningen med att hela klassen tillsammans resonerar om hur skiljetecken ska användas. Om ni vill och hinner, kan eleverna få hitta på några egna meningar som klassen tillsammans kan klura ut rätt skiljetecken till.

Leta och beskriv

Substantiv, verb och adjektiv

Grävlingen gillar att samla saker och att skriva listor. Varje sak hon hittar vill hon beskriva med hjälp av de **ordklasser** hon just lärt sig.

Se er om efter bra samlarsaker och hjälp Grävlingen att beskriva dem med hjälp av **substantiv, verb** och **adjektiv**.
Skriv i listan.

Leta och beskriv

Du behöver

- **Elevinstruktion**, som laminerad skylt i storlek A3 (eller A4).
- **Ordklasser** arbetsblad (bilaga 6a), ett till varje par. Bladen kan lamineras och återanvändas. Använd då whiteboardpennor.
- **Penna**, en till varje par.

Gör så här

Här kan man med fördel ha arbetat med exempelvis Svenskaraketens ordklassövningar (skolplus.se). Där finns både lärsidor och övningar för eleverna.

Samlas i ring och repetera vad ett substantiv, ett verb och ett adjektiv är.

Dela in eleverna i par. Förklara, med hjälp av elevinstruktionen, vad eleverna ska göra.

Dela ut arbetsblad och pennor. Eleverna ska sedan leta efter olika föremål som kan beskrivas med ett **substantiv**, ett **verb** och ett **adjektiv**. Föremålets ord ska skrivas i de tre spalterna på parens arbetsblad.

Gå igenom ett exempel tillsammans:

ett substantiv: (ett) **äpple**

ett verb: (man kan) **äta** (det)

ett adjektiv: (det är) **rött**

Avsluta övningen med att låta varje par ge exempel på tre ord, ett i varje ordklass.

Extrauppgift

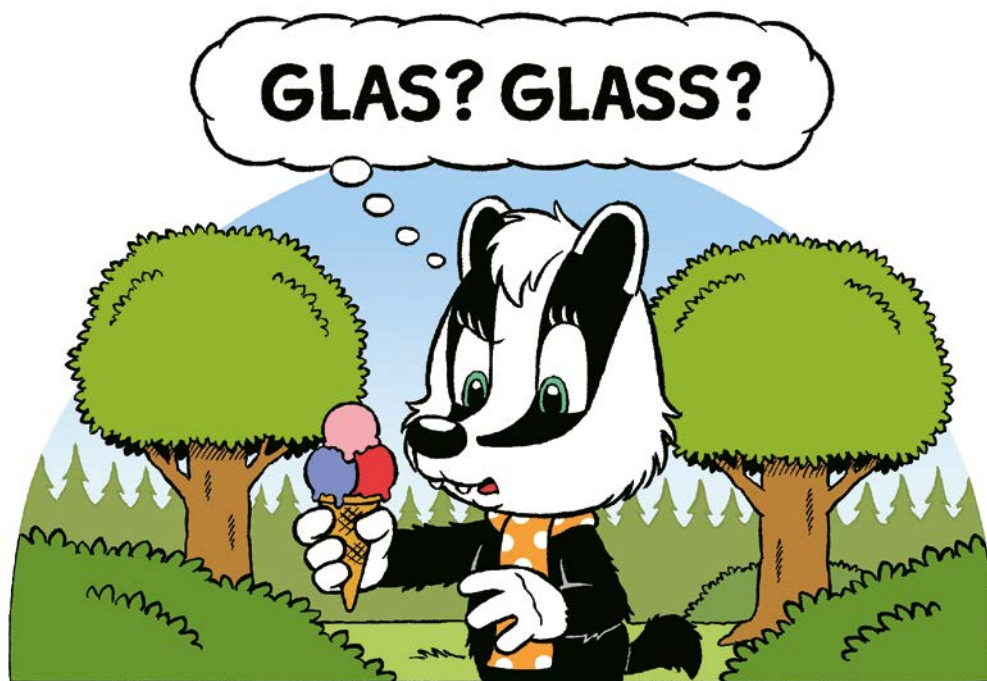
- Börja/avsluta lektionen med att tillsammans gå en tyst promenad med arbetsbladet "Mina ord–Kompisarnas ord" (bilaga 6b). Låt eleverna fylla i spalten "Mina ord" när de hittar ord som tillhör ordklasserna substantiv, verb eller adjektiv.

Efter promenaden kan eleverna samlas i mindre grupper där de berättar för varandra vilka ord de hittat. Låt eleverna fylla i några av de andra elevernas ord i spalten "Kompisarnas ord".

Lyssna och stava rätt

Dubbelteckning

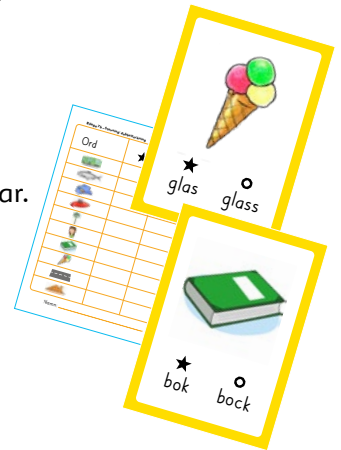
Grävlingen har glömt hur man använder **dubbelteckning** i ord. Hon minns att det hade med långt och kort vokal-ljud att göra men nu har hon rört till det.

Hjälp Grävlingen att stava orden rätt.

Lyssna och stava rätt

Du behöver

- **Elevinstruktion**, som laminerad skylt i storlek A3 (eller A4).
- **Tipspromenad-skyltar** (bilaga 7a), klipp isär till tio laminerade skyltar.
- **Svarstalong** (bilaga 7b), en till varje par. Bladen kan lamineras och återanvändas. Använd då whiteboardpennor.
- **Svarstalong facit** (bilaga 7c), till läraren.
- **Penna**, en till varje par.
- **Häftstift, snöre eller klädnypor**

Gör så här

Innan ni går ut kan ni ha arbetat med t.ex. "Dubbelteckning" (Svenskaraketen) och häftet "Dubbelteckning" (utskriftsmaterial i Svenskplus på skolplus.se.)

Förberedelse: Häng upp tipspromenad-skyltarna i skogen eller på skolgården med häftstift, snören eller klädnypor.

Samlas i ring och repetera:

- De nio vokalerna: **A O U Ä E I Y Ä Ö**
- De vokaler som låter som i alfabetsramsan är **långa**.
- Efter lång vokal brukar det vara **en** konsonant.
- Efter kort vokal brukar det vara **två** konsonanter.
- K dubbeltecknas aldrig. Istället skriver man **ck**.

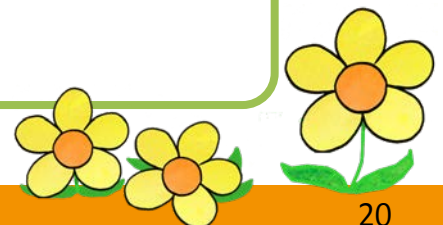
Dela in eleverna i par. Förklara, med hjälp av elevinstruktionen, vad eleverna ska göra. Tipsa eleverna om att lyssna på orden för att veta hur de ska stavas.

Dela ut svarstalong och penna till varje par. Låt sedan eleverna gå tipspromenaden. På svarstalongen väljer de rätt stavning och markerar rätt alternativ med kryss i rutorna. (Stjärna och cirkel finns där för att eleverna inte ska kunna lista ut svaren i förväg.) Återsamlas på slutet för gemensam rättning.

Avsluta övningen med att resonera tillsammans, hela klassen, om reglerna för dubbelteckning.

Extrauppgift

- Låt eleverna komma på fler ord med dubbelteckning.

Berätta med Grävlingen

Berättande text

Grävlingen har länge klurat på en bra berättelse. Hon har börjat med att skriva upp olika **personer**, **platser** och **problem**. Nu behöver hon hjälp med att skriva berättelser som passar till.

Tänk på att berättelsen ska ha en "röd tråd".

Berätta med Grävlingen

Du behöver

- **Elevinstruktion**, som laminerad skylt i storlek A3 (eller A4).
- **Ordbrickor** (bilaga 8a–8c) i de tre olika kategorierna, laminerade och utklippta.
- **Långt snöre** och **klädnypor** (45 st)

Gör så här

Förberedelse: Häng upp snören på tre platser. Sätt fast ordbrickorna med klädnypor: *personer* på ett snöre, *platser* på det andra snöret och *problem* på det tredje snöret.

Samla eleverna i en ring och repetera vad som är viktigt att tänka på när man skapar en berättelse:

1 inledning person, plats, tid	2 problem	3 lösning	4 avslutning
---	---------------------	---------------------	------------------------

Del 1 och 2 faller lätt på plats med hjälp av ordbrickorna.

Påminn om den **"röda tråden"** genom hela berättelsen.

Dela in eleverna i grupper om fyra. Förklara, med hjälp av elevinstruktionen, vad eleverna ska göra.

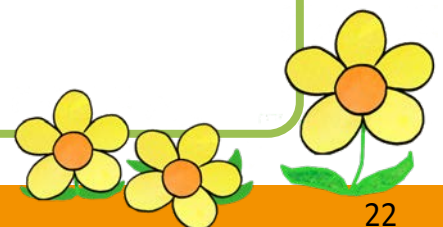
Låt en grupp i taget hämta brickor med en *person*, en *plats* och ett *problem*. Med hjälp av de tre brickorna ska gruppen tillsammans hitta på en berättelse som sedan ska återges muntligt för klassen. Det är viktigt att alla elever får möjlighet att vara delaktiga.

Låt alla grupper framföra sin berättelse. När alla berättat klart hängs brickorna tillbaka på rätt snöre. Gör om övningen så många gånger ni hinner.

Avsluta övningen med att tillsammans lyfta fram berättelsens viktiga beståndsdelar. Använd gärna en av elevernas berättelse som exempel.

Extrauppgift

- De grupper som vill, kan dramatisera sin berättelse. Perfekt att göra utomhus!

Mitt träd

Faktatext

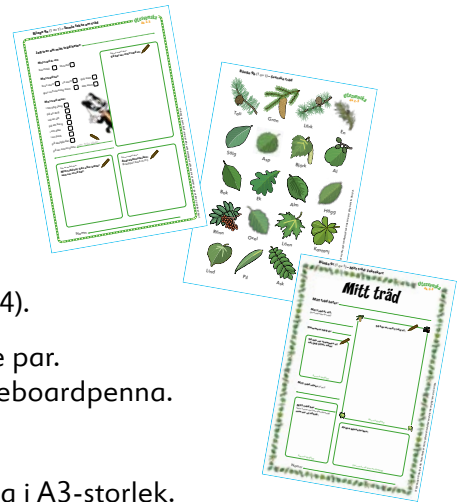
Bli en trädupptäckare tillsammans med Grävlingen.
Välj ut ett träd och ta reda på vad det heter.
Vilka kännetecken har trädet, var växer det och hur det ser ut?

Samla fakta ute med hjälp av Grävlingens bilder och faktamall.
Fortsätt söka fakta i klassrummet och gör fina faktakort om träd.

Mitt träd

Du behöver

- **Elevinstruktion**, en laminerad skylt i storlek A3 (eller A4).
- **Samla fakta om träd** (bilaga 9a), en faktamall till varje par. Kan lamineras för återanvändning. Använd i så fall whiteboardpenna.
- **Penna**, en till varje par.
- **Svenska träd** (bilaga 9b), 1–3, laminerade skyltar, gärna i A3-storlek.
- **Mitt träd** (bilaga 9c), klassuppsättning av mall för faktakort att arbeta med i klassrummet.

Gör så här

Förberedelse:

Sätt upp skyltarna med *Svenska träd* på några trädstammar (med häftstift eller snöre).

Dela in eleverna i par. Förklara, med hjälp av elevinstruktionen, vad eleverna ska göra.

Dela ut pappret *Samla fakta om träd* och en penna till varje par.

Eleverna ska välja ut ett träd och sedan hitta trädfakta som ska skrivas och skissas på faktamallen. För att artbestämma sitt valda träd kan eleverna jämföra blad med bilderna på skyltarna *Svenska träd*.

Berätta för eleverna att de senare kommer att få fortsätta att ta reda på mer om sitt träd med hjälp av faktaböcker/internetsök inne i klassrummet.

På given signal får eleverna ge sig ut på ett avgränsat område för att välja ut och undersöka ett träd. Tala om i förväg hur lång tid eleverna har på sig. 10–15 minuter kan vara lagom.

Avsluta övningen med att återsamlas. Låt varje par berätta lite om vilka fakta de hittat. Eleverna fortsätter därefter inomhus och skapar med hjälp av sina anteckningar och skisser varsitt faktakort (*Mitt träd*). Dessa kan sedan bli fina klassrumsdekorationer.

Förslag på varianter

- Klipp isär pappret *Svenska träd* och tilldela varje par en trädart som de får samla fakta om. (Några par kanske behöver ha samma trädart beroende på hur naturen ser ut där ni är.)

Steg för steg

Muntliga instruktioner

Titta vad grävlingen har byggt! Nu är det din tur att bygga något. Försök sedan att få en kompis att bygga likadant utan att titta på det du byggt.

Beskriv steg för steg med ord hur kompiserna ska göra.

Steg för steg

Du behöver

- **Elevinstruktion**, som laminerad skylt i storlek A3 (eller A4).
- Övrigt material hämtas direkt på plats, i naturen.

Gör så här

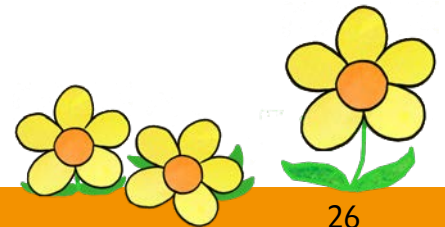
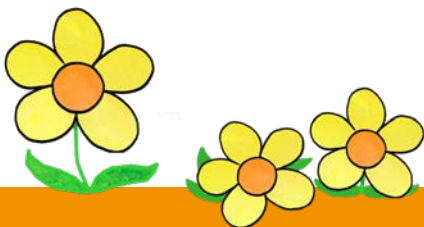
Samla eleverna i en ring och repetera vad som är viktigt att tänka på när man ger en muntlig instruktion. Vilka ord som är bra att använda och hur man gör för att vara tydlig. Exempel: *börja med, sedan, tänk på, därefter, till sist ...*

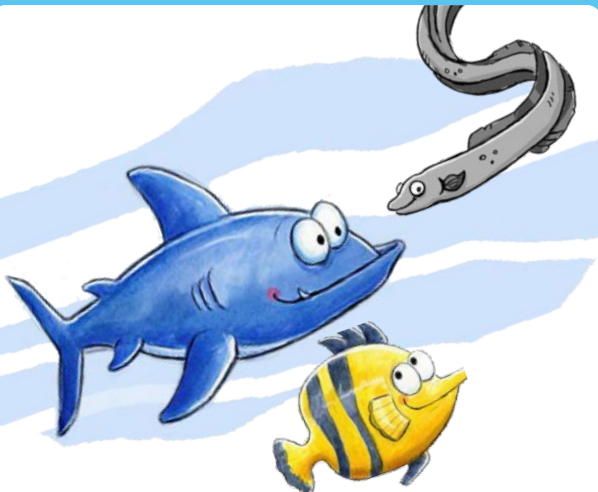
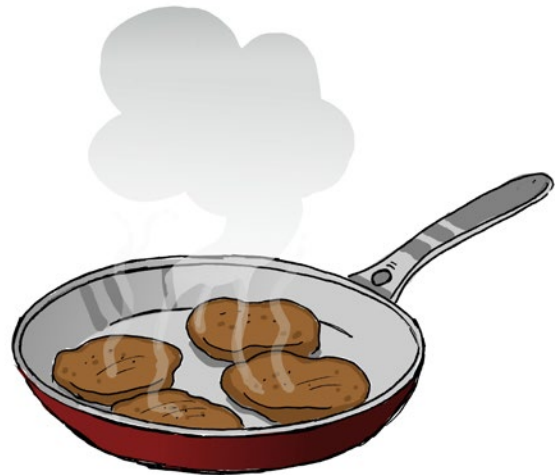
Förklara, med hjälp av elevinstruktionen, vad eleverna ska göra. Visa och berätta för eleverna vilka material de kan bygga sina modeller av: pinnar, stenar, löv, kottar osv. Förtydliga gärna instruktionen för eleverna genom att tillsammans med en elev visa hur övningen ska gå till. (Se instruktionen nedan.)

Dela in eleverna i par. Låt varje par leta reda på lämpligt naturmaterial att bygga med. Materialet ska läggas i två likadana högar med cirka två meters avstånd (för att eleverna ska få plats att sitta mellan högarna). Därefter kommer varje par överens om vem som ska börja bygga och vem som ska blunda.

Paren sätter sig sedan rygg mot rygg med varsin materialhög framför sig. Nu ska den ena eleven bygga något, bit för bit, medan hon/han tydligt förklarar hur det ska göras. Den andra eleven ska med hjälp av de muntliga instruktionerna, steg för steg, försöka bygga likadant. När paret känner sig klara får de vända sig om och titta på resultatet. Därefter byter paren roller och gör samma sak igen.

Avsluta övningen med att tillsammans repetera vad som är viktigt att tänka på när man ger instruktioner. Låt eleverna berätta om hur övningen gick. Vad var lätt eller svårt att förklara? Vad var lätt eller svårt att förstå?

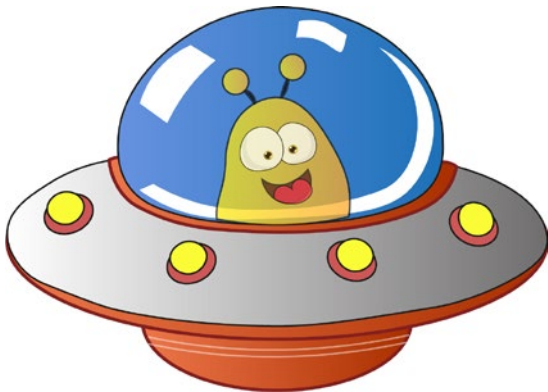
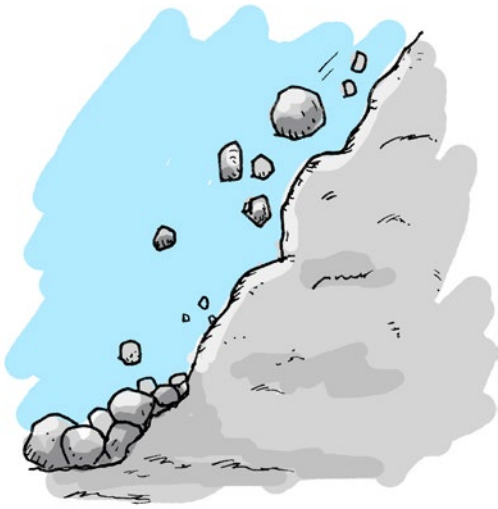

tyng

lätt

ly

gammal

liten

stor

kort

lång

hård

mjuk

Bilaga 3a (1 av 1) – Synonym-brickor

hoppa

4

kompis

10

läskig

3

söt

11

ropa

1

butik

15

slänga

8

kille

6

tala

12

tjej

2

skurk

14

fest

5

varm

9

jobba

13

kul

7

skutta

.....

vän

.....

otäck

.....

gullig

.....

skrika

.....

affär

.....

kasta

.....

pojke

.....

prata

.....

flicka

.....

bov

.....

kalas

.....

het

.....

arbeta

.....

rolig

.....

skutta

4

vän

10

otäck

3

gullig

11

skrika

1

affär

15

kasta

8

pojke

6

prata

12

flicka

2

bov

14

kalas

5

het

9

arbeta

13

rolig

7

Bilaga 4a (1 av 5) – Skattkistor och guldpengar

1

2

3

4

5

6

Bilaga 4a (2 av 5) – Skattkistor och guldpengar

7

8

9

10

11

12

Bilaga 4a (3 av 5) – Skattkistor och guldpengar

13

14

15

16

17

18

Bilaga 4a (4 av 5) – Skattkistor och guldpengar

19

20

Bilaga 4a (5 av 5) – Skattkistor och guldpenningar

Bilaga 4b (1 av 2) – Frågor till skattjakten

Frågor om sammansatta ord

1. Säg tre sammansatta ord som har med mat att göra.

T.ex. kött-bullar, potatis-mos och stek-panna.

2. Vilket sammansatt ord blir det om ni sätter samman ordet hus och djur?

Husdjur

3. Hur många sammansatta ord kan ni bilda med ordet bil?

T.ex. hus-bil, polis-bil, last-bil, glass-bil och bil-motor.

4. Säg tre sammansatta ord med ordet bok.

T.ex. bok-hylla, hand-bok och bänk-bok.

5. Säg tre sammansatta ord som har med djur att göra.

T.ex. hus-djur, hund-koja och katt-unge.

6. Vilket sammansatt ord blir det om ni sätter samman orden sova och rum?

Sovrum

7. Säg tre sammansatta ord som har med skola att göra.

T.ex. skol-matsal, klass-rum och sommar-lov.

8. Vilka två ord kan ni bilda av det sammansatta ordet råttfälla?

Rätta och fälla.

9. Säg ett sammansatt ord som beskriver något stort.

T.ex. rymd-raket, flyg-plan eller last-bil.

10. Säg ett sammansatt ord som beskriver något litet.

T.ex. sand-korn, snö-flinga eller regn-droppe.

Bilaga 4b (2 av 2) – Frågor till skattjakten

11. Vilka två ord kan ni bilda av det sammansatta ordet lärarrum?

Lärare och rum.

12. Hur många sammansatta ord kan ni komma på med ordet rum?

T.ex. klass-rum, bad-rum och lärar-rum.

13. Kom på två sammansatta ord med ordet sand.

T.ex. sand-slott och sand-storm.

14. Kom på tre sammansatta ord som har med sport att göra.

T.ex. bandy-klubba, vatten-flaska och mål-vakt.

15. Kom på tre sammansatta ord med ordet boll.

T.ex. basket-boll, hand-boll och fot-boll.

16. Kom på ett sammansatt ord som beskriver något vasst.

T.ex. tagg-tråd, kniv-spets eller met-krok.

17. Kom på ett sammansatt ord som beskriver något mjukt.

T.ex. nalle-björn, katt-unge eller bomulls-tuss.

18. Kom på två sammansatta ord med bär.

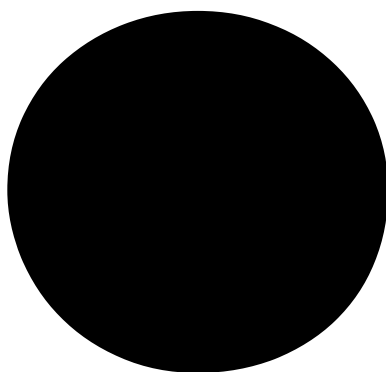
T.ex. blå-bär och krus-bär.

19. Säg ett sammansatt ord för något som man kan dricka.

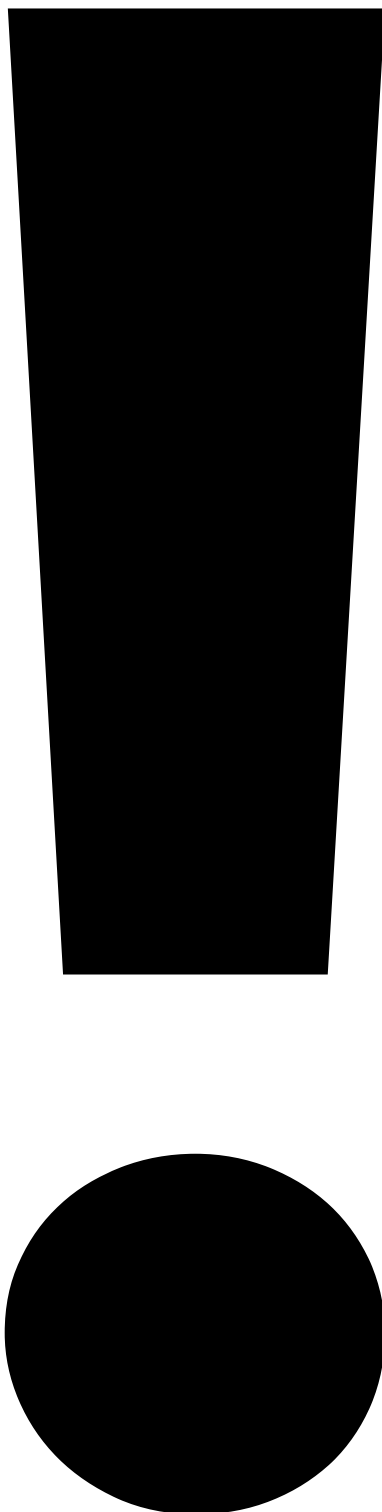
T.ex. lingon-dricka, nypon-soppa eller hallon-saft.

20. Kom på ett sammansatt ord för något ni gillar.

T.ex. lördags-godis, sommar-lov eller vecko-peng.

Bilaga 5b (1 av 2) – **Grävlingens vykort Till eleverna**

Skriv in förslag på skiljetecken. Olika svar kan vara rätt.
Exempel: Världens bästa! – Världens bästa?

Halloj Rävén

Hur mår du

I dag skiner solen

Vilken fin dag

I morgon ska jag gå till sjön och bada

Vattnet är varmt och skönt nu

Vill du följa med

Du kan komma hit klockan tre om du vill

Glöm inte badbyxorna

Jag kan ta med saft och bullar till oss

Kommer du

Hör av dig

GRÄVLINGEN

Rävén

Grytet 3

Stora Skogen

Hej

Tack för senast

Det var så kul att få hälsa på hos dig

Dina köttbullar var väldigt goda

Världens bästa

Kan jag få receptet

Nästa vecka blir det kalas hos mig

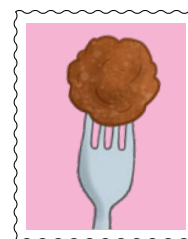
Jag kommer att bjuda dig och Haren

Ni är mina bästa kompisar

Kan du komma

Hoppas vi ses

GRÄVLINGEN

Rävén

Grytet 3

Stora Skogen

Bilaga 5b (2 av 2) – **Grävlingens vykort Till eleverna**

Skriv in förslag på skiljetecken. Olika svar kan vara rätt.
Exempel: Vi ses snart! – Vi ses snart.

Välkommen på kalas

På lördag bjuder jag på tårta hos mig

Har du lust att komma

Det vore roligt om du kommer

Undrar du vad jag önskar mig

Jag önskar mig en ny mössa

Mössan ska helst vara röd

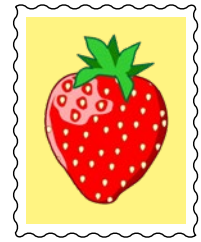
Är du allergisk mot något

Kan du äta jordgubbar

Kalaset börjar klockan ett

Välkommen

GRÄVLINGEN

Räven

Grytet 3

Stora Skogen

Hello, Räven

Nu är Haren och jag i London

Oj, vilken stor stad

Har du varit i London någon gång

Det är fint här

I dag åkte vi med en stor röd buss

Bussen hade två våningar

Vi har lärt oss ett ord på engelska

Hello

Vet du vad det betyder

Det betyder hej på svenska

Vi ses snart

GRÄVLINGEN

Räven

Grytet 3

Stora Skogen

Bilaga 5c (1 av 2) – Skiljetecken FACIT till läraren

Här är förslag på skiljetecken. Olika svar kan vara rätt.
Exempel: Världens bästa! – Världens bästa?

Exempel på passande
skiljetecken.

Halloj Råven!

Hur mår du?

I dag skiner solen.

Vilken fin dag!

I morgon ska jag gå till sjön och bada.

Vattnet är varmt och skönt nu.

Vill du följa med?

Du kan komma hit klockan tre om du vill.

Glöm inte badbyxorna!

Jag kan ta med saft och bullar till oss.

Kommer du?

Hör av dig!

GRÄVLINGEN

Råven

Grytet 3

Stora Skogen

Exempel på passande
skiljetecken.

Hej!

Tack för senast!

Det var så kul att få hälsa på hos dig.

Dina köttbullar var väldigt goda.

Världens bästa!

Kan jag få receptet?

Nästa vecka blir det kalas hos mig.

Jag kommer att bjuda dig och Haren.

Ni är mina bästa kompisar.

Kan du komma?

Hoppas vi ses!

GRÄVLINGEN

Råven

Grytet 3

Stora Skogen

Bilaga 5c (2 av 2) – Skiljetecken FACIT till läraren

Här är förslag på skiljetecken. Olika svar kan vara rätt.
Exempel: Vi ses snart! – Vi ses snart.

Välkommen på kalas!

Exempel på passande
skiljetecken.

På lördag bjuder jag på tårta hos mig.

Har du lust att komma?

Det vore roligt om du kommer.

Undrar du vad jag önskar mig?

Jag önskar mig en ny mössa.

Mössan ska helst vara röd.

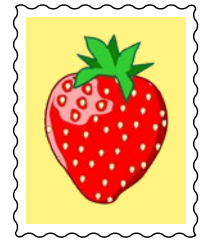
Är du allergisk mot något?

Kan du äta jordgubbar?

Kalaset börjar klockan ett.

Välkommen!

GRÄVLINGEN

Räven

Grytet 3

Stora Skogen

Hello, Räven!

Exempel på passande
skiljetecken.

Nu är Haren och jag i London.

Oj, vilken stor stad!

Har du varit i London någon gång?

Det är fint här.

Idag åkte vi med en stor röd buss.

Bussen hade två våningar.

Vi har lärt oss ett ord på engelska.

Hello!

Vet du vad det betyder?

Det betyder hej på svenska.

Vi ses snart!

GRÄVLINGEN

Räven

Grytet 3

Stora Skogen

Substantiv

En/ett ...

Verb

Vad kan man göra
med den/det?

Adjektiv

Beskriv saken.
Den/det är ...

ett äpple

äta det

det är rött

Mina ord

Substantiv

Kompisarnas ord

Substantiv

Verb

Verb

Adjektiv

Adjektiv

bus

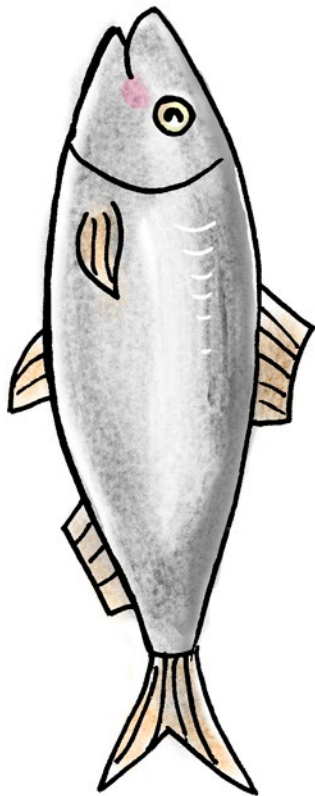
buss

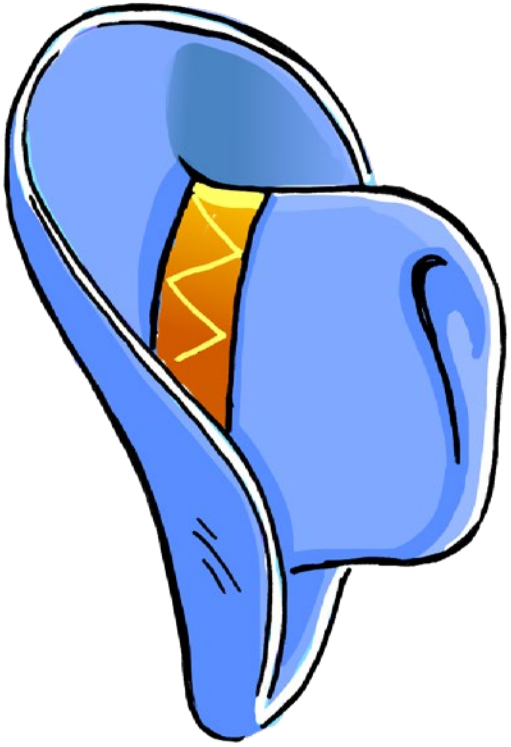

sil

sill

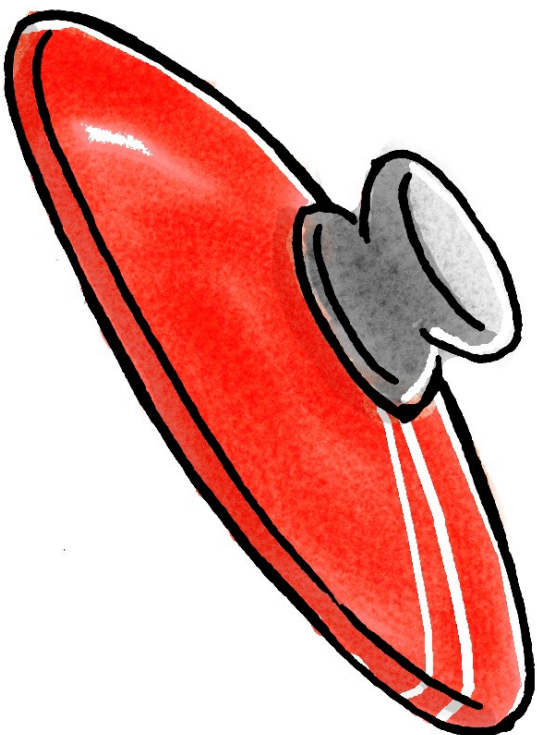

hatt

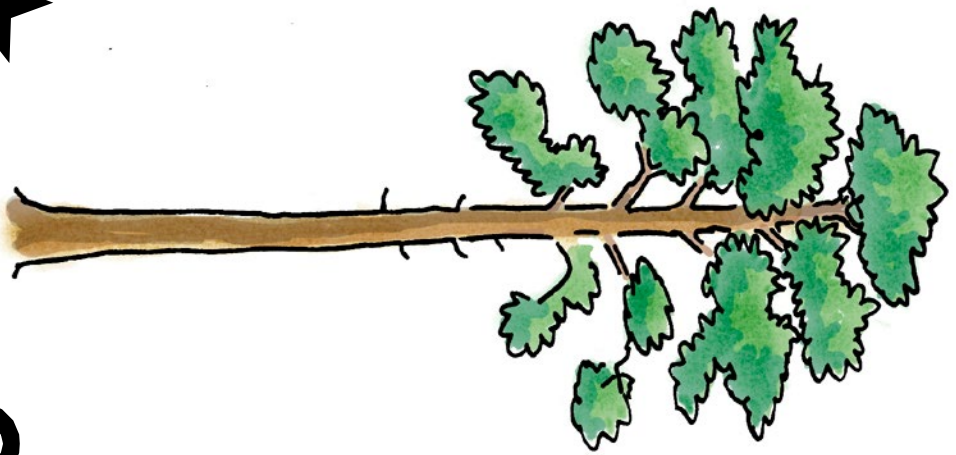
hat

lock

lok

tal

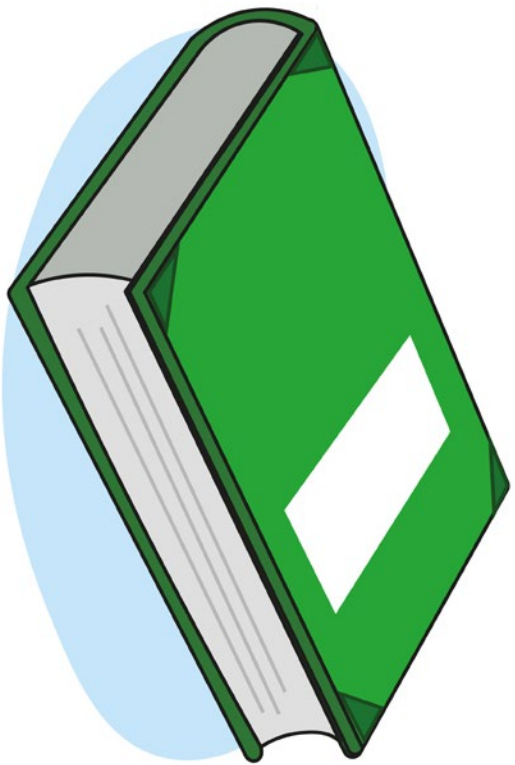
tall

grått

gråt

bok

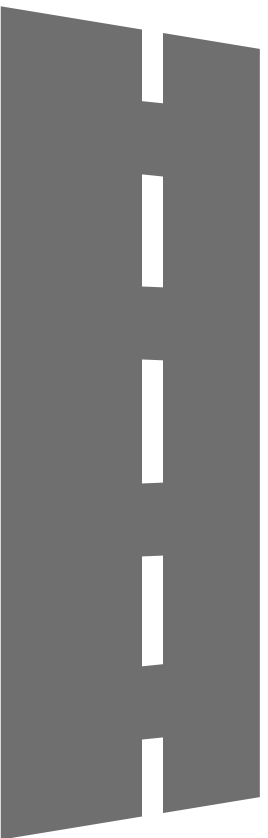
bock

glas

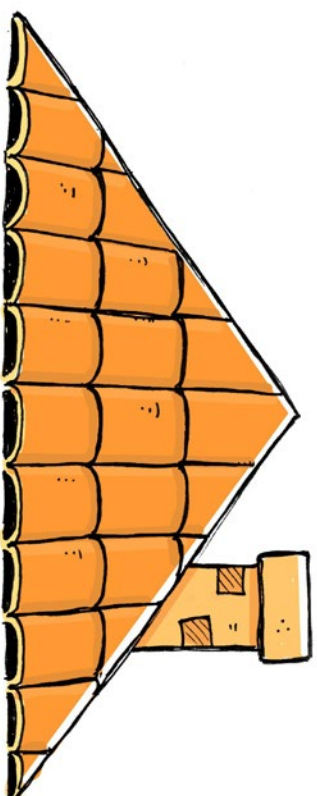
glass

vägg

väg

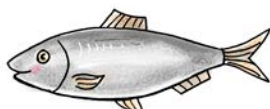

tak

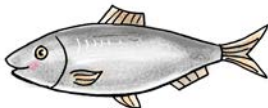

tack

Ord

Namn: .....

Ord	★	○
		○
		○
	★	
	★	
		○
		○
	★	
		○
		○
	★	

ett troll

en apa

en bagare

en pilot

en drake

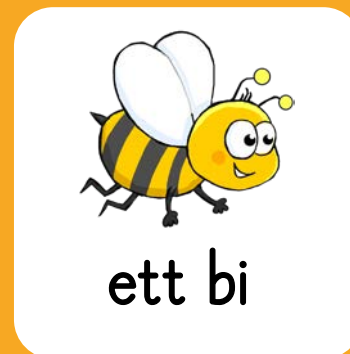
ett monster

en pirat

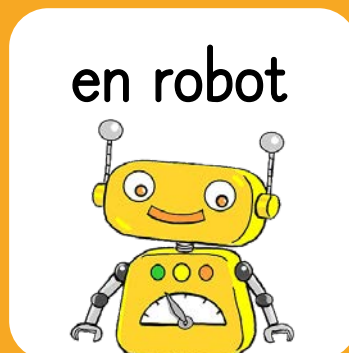
en
detektiv

ett bi

ett spöke

en robot

en mormor

en polis

ett barn

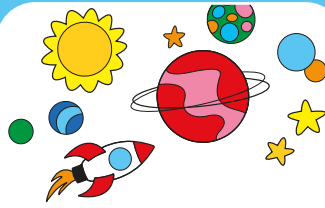

en hund

Bilaga 8b (1 av 1) – Berättelser: Plats

i öknen

i rymden

på
biblioteket

på
stranden

på museum

i skogen

på
flygplatsen

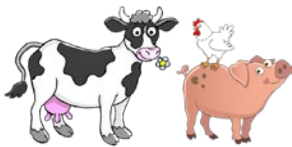
i skolan

i affären

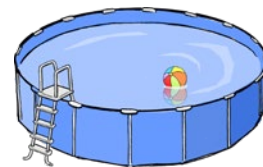
på en
bondgård

på taket

i en pool

på månen

i bilen

i skidbacken

går vilse

ramlar ner
i ett hål

det börjar
brinna

missar
bussen

hamnar
i oväder

blir inlåst

bryter
benet

en tjuv tar
alla pengar

ström-
avbrott

tappar
minnet

jagas av en
dinosaurie

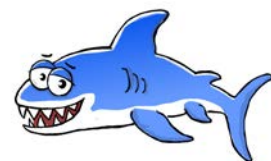

krockar

förtrollas
till en groda

blir
osynlig

möter
en haj

Jag tror att mitt träd heter: .....

Mitt träd är ett:

barrträd lövträd

Mitt träd har:

brun stam vit stam grå stam

grov och skrovlig stam slät stam

Mitt träd växer:

i skogen

på en äng

vid en sjö

på ett berg

i ett dike

i en park

på skolgården

på en annan plats: mitt träd växer: .....

Gör en enkel skiss.

Så här ser mitt träd ut:

Gör en enkel skiss.

Mitt träd har frön eller kottar
som ser ut så här:

Gör en enkel skiss.

Andra kännetecken:
(knoppar, bark m.m.)

Namn: .....

Bilaga 9b (1 av 1) – Svenska träd

UTESVENSKA
åk 2-3

Tall

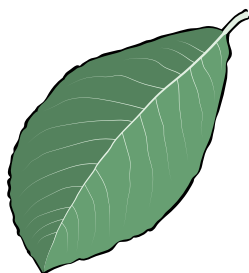
Gran

Lärk

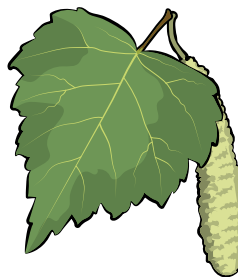
En

Sälg

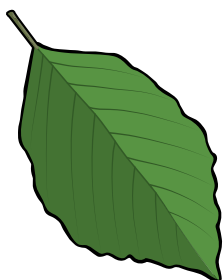
Asp

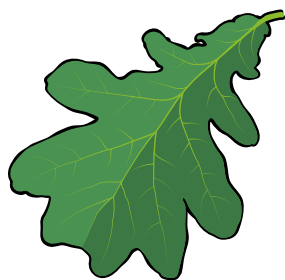
Björk

Al

Bok

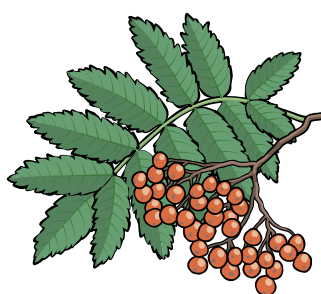
Ek

Alm

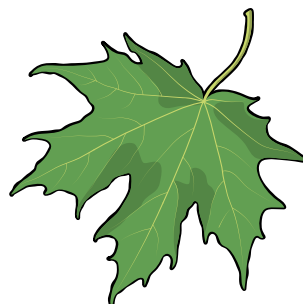
Hägg

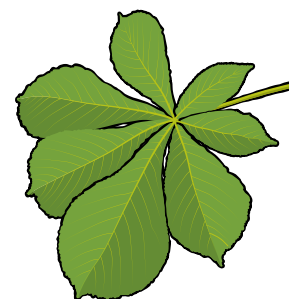
Rönn

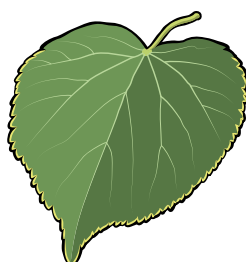
Oxel

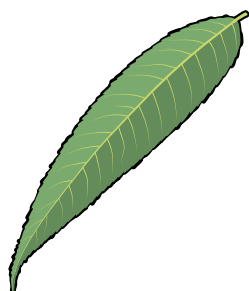
Lönn

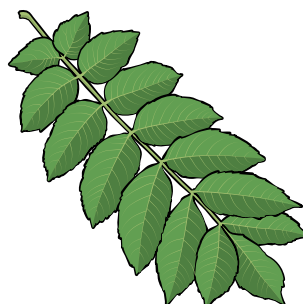
Kastanj

Lind

Pil

Ask

Poppel

Mitt träd

Mitt träd heter: .....

Mitt träd är ett:
(barrträd eller lövträd)

.....

Stammens färg är: .....

Så här ser stammen ut
när jag tittar nära:

Rita och färglägg.

Mitt träd växer (plats):

.....

Mitt träd har .....
(frön, kottar, löv/ barr eller liknande)
som ser ut så här:

Rita och färglägg.

Så här ser mitt träd ut:

Rita och färglägg.

Andra kännetecken:

Skriv om du vill. Rita och färglägg.

Namn: .....

